

Procjena platežne sposobnosti u Zakonu o elektroničkim komunikacijama

Novi Zakon o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, br. 76/22) stupio je na snagu 12. srpnja 2022. godine, a jedna od ključnih izmjena je procjena platežne sposobnosti podnositelja zahtjeva za sklapanje ugovora s operatorima javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga. Nadležne institucije ističu da je glavni cilj ove odredbe smanjenje broja dužnika i iznosa njihova duga. Budući da se najveći broj ovrha odnosi na ovrhe vezane za telekomunikacijske usluge, cilj zakonodavne intervencije je smanjenje ukupnog broja dužnika.

Platežna sposobnost podnositelja zahtjeva za sklapanje ugovora definirana je člankom 141. Zakona o elektroničkim komunikacijama. Prema navedenoj odredbi operatori javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga mogu prikupljati i elektronički razmjenjivati nužne podatke u svrhu procjene platežne sposobnosti podnositelja zahtjeva za sklapanje ugovora (Ugovor između operatora i krajnjeg korisnika). Financijska agencija (Fina), koja je posebnim propisima za poslovne subjekte ovlaštena voditi registre, evidencije i zbirke podataka ima ulogu posrednika razmjene elektroničkih podataka između operatora kao i davanja podataka o oznaci blokade računa i danima trajanja blokade.

Proces razmjene podataka između operatora i Financijske agencije odvija se tako da operatori Financijskoj agenciji dostavljaju ili omogućuju pristup nužnim podacima svojih korisnika, pri čemu nijedan operator nema pravo uvida u podatke o konkretnom dugovanju, iznosu dugovanja ni o vjerovniku.

Bitnu stavku procesa razmjene podataka čini razumijevanje nužnih podataka, a oni podrazumijevaju sljedeće:

- ime, prezime i osobni identifikacijski broj
- podatke o urednosti u plaćanju računa (učestalost i broj dana neplaćanja duljeg od 60 dana nakon dospeljeća računa)
- podatke o pokrenutom postupku prisilne naplate ili prodaje potraživanja zbog nepodmirenih dugovanja za elektroničke komunikacijske usluge i/ili uređaje.

Operater može zatražiti zahtjev od Financijske agencije tek nakon što je zaprimio zahtjev za sklapanje ugovora i pribavio potvrdu o danoj izričitoj suglasnosti podnositelja zahtjeva za jednokratnu provjeru podataka o blokadi njegova računa i danima trajanja blokade.

Financijska agencija dostavlja operatoru prethodnu procjenu platežne sposobnosti podnositelja zahtjeva izrađenu na temelju sljedećih podataka:

- postojanju ili nepostojanju dugovanja podnositelja zahtjeva
- učestalosti i broju dana neplaćanja duljeg od 60 dana
- postojanju ili nepostojanju pokrenutog postupka prisilne naplate ili prodaje potraživanja zbog nepodmirenih dugovanja za elektroničke komunikacijske usluge i/ili uređaje
- oznaci blokade računa podnositelja zahtjeva i danima trajanja blokade.

Ako operator na temelju samostalne procjene platežne sposobnosti odbije zahtjev za sklapanje ugovora, mora podnositelju zahtjeva ponuditi drugu odgovarajuću uslugu ili zatražiti odgovarajuće sredstvo osiguranja plaćanja.

Zakon o elektroničkim komunikacijama predviđa i novčane kazne za one koji isti krše pa će se tako, među ostalim, novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 1.000.000,00 kuna (13.270,00 do 132.720,00 eura) kazniti za prekršaj pravna osoba koja:

- Financijskoj agenciji ne dostavlja ili ne omogućuje pristup nužnim podacima svojih korisnika
- upotrebljava prethodnu procjenu platežne sposobnosti podnositelja zahtjeva prije zaprimanja zahtjeva za sklapanje ugovora, ili je upotrebljava u druge svrhe osim propisanih
- u slučaju odbijanja zahtjeva za sklapanje ugovora ne ponudi podnositelju zahtjeva drugu odgovarajuću uslugu ili ne zatraži odgovarajuće sredstvo osiguranja plaćanja
- ne osigura točnost i ažurnost nužnih podataka koji su dostavljeni i/ili dani na uvid Financijskoj agenciji.

Barbara Mijatović, mag. iur.